

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου) την 10^η Φεβρουαρίου 1999, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ., με την εξής σύνθεση :

Πρόεδρος: Σταύρος Αργυρόπουλος

Μέλη: Βάσιος Ασημακόπουλος,

Χαρίλαος Χάρακας,

Λεωνίδας Νικολούζος και

Ιωάννης Κατσουλάκος.

Γραμματέας: Αλεξάνδρα-Μαρία Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν στη συνεδρίαση λόγω κωλύματος.

Θέμα της συνεδρίασεως ήταν ο προληπτικός έλεγχος, βάσει του άρ. 4β του ν.703/77, όπως ισχύει, των από 2.12.1998 και 31.12.1998 γνωστοποιηθεισών δύο συγκεντρώσεων των εταιρειών **ΜΕΛΙΣΣΑ-ΚΙΚΙΖΑΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΜΙΡΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟΜΑΤΑΣ** και **ΕΛΑΪΣ Α.Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**, κατά τις οποίες η δεύτερη εταιρεία απορροφά τον κλάδο τομάτας της πρώτης και στη συνέχεια εξαγοράζεται στο σύνολό της από την τρίτη και οι οποίες συνεκδικάζονται λόγω συνάφειας του αντικειμένου.

Κατά τη συνεδρίαση παρέστησαν α) η εταιρεία **ΜΕΛΙΣΣΑ-ΚΙΚΙΖΑΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ** δια του πληρεξουσίου της δικηγόρου Αθανασίου Τζαβέλλα και β) οι εταιρείες **ΜΙΡΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟΜΑΤΑΣ** και **ΕΛΑΪΣ Α.Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ** δια του κοινού πληρεξουσίου δικηγόρου αυτών Αθανασίου Μασούλα. Τη συζήτηση παρακολούθησε και ο Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής της εταιρείας **ΜΕΛΙΣΣΑ-ΚΙΚΙΖΑΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ** Παναγιώτης Βαγγής.

Στην αρχή της συνεδρίασης το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας επί των υπό κρίση συγκεντρώσεων και κατέληξε προτείνοντας α) τη συνεκδικασή τους λόγω συνάφειας του αντικειμένου και β) τη μη απαγόρευσή τους δεδομένου ότι δεν αναμένεται να περιορίσουν σημαντικά τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές τις οποίες αφορούν. Στη συνέχεια το λόγο έλαβαν οι ως άνω πληρεξούσιοι δικηγόροι, οι οποίοι ανέπτυξαν τις θέσεις των παρισταμένων εταιρειών, έδωσαν πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησαν από την Επιτροπή τη μη απαγόρευση των κρινομένων συγκεντρώσεων.

Κατόπιν, απεχώρησαν της αιθούσης τα ενδιαφερόμενα μέρη και η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνδιασκεφθείσα επί των παραπάνω υποθέσεων, και λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του σχετικού φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας και τις απόψεις που διετύπωσαν, εγγράφως και προφορικά, οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

A.1. Η εταιρεία ΜΕΛΙΣΣΑ-ΚΙΚΙΖΑΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εφεξής ΜΕΛΙΣΣΑ-ΚΙΚΙΖΑΣ), η οποία δραστηριοποιείται σε δύο κλάδους, τον κλάδο των ζυμαρικών και τον κλάδο τομάτας, αποφάσισε να προχωρήσει στην διάσπαση άνευ εκκαθάρισεως σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 81 παρ. 2 και 82 έως 85 του ν. 2190/20 και των άρθρων 1 έως 5 του ν.2166/93 των δύο αυτών κλάδων, με σκοπό την απορρόφησή τους και δη του μεν κλάδου τομάτας από την εταιρεία ΜΙΡΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟΜΑΤΑΣ (εφεξής ΜΙΡΟ), του δε κλάδου ζυμαρικών από την εταιρεία ΚΙΚΙΖΑΣ. Η κατανομή των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της διασπώμενης εταιρείας θα γίνει με κριτήριο την ένταξη του καθενός από αυτά στον βιομηχανικό κλάδο τομάτας ή ζυμαρικών αντίστοιχα καθώς και την αναγκαιότητά τους για τη λειτουργία κάθε κλάδου. Σύμφωνα με την εν λόγω κατανομή, το μετοχικό κεφάλαιο που θα αντιστοιχεί στον κλάδο τομάτας και θα εισφερθεί στη ΜΙΡΟ θα ανέρχεται στο ποσό των 559.750.000 δραχμών. Συνεπώς, το μετοχικό κεφάλαιο της ΜΙΡΟ ύψους 10.000.000 δραχμών διαιρούμενο σε 1.000 μετοχές από τις οποίες οι 995 ανήκουν στην MEL ENTERPRISES και 5 στον Γεώργιο Κίκιζα, μετά τη διάσπαση και απορρόφηση θα ανέρχεται στο ποσό των 569.750.000 δραχμών διαιρούμενο σε 56.975 μετοχές από τις οποίες οι 56970 θα ανήκουν στην MEL ENTERPRISES. Η εν λόγω συγκέντρωση αναμένεται να συντελεστεί την 15η Φεβρουαρίου 1999 υπό την προϋπόθεση ότι θα εγκριθεί από την Επιτροπή Ανταγωνισμού και τη Νομαρχία.

A.2. Στα πλαίσια υλοποίησης της ανωτέρω επιχειρηματικής απόφασης οι βασικοί μέτοχοι της εταιρείας ΜΕΛΙΣΣΑ – ΚΙΚΙΖΑΣ την 15.11.1998 εξαγόρασαν τις ανώνυμες εταιρείες EUROPEAN ACTION SYSTEMS ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ Α.Ε. (εφεξής EUROPEAN) και ΕΡΜΗΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΟΔΙΚΕΣ ΜΑΤΑΦΟΡΕΣ Α.Ε. (εφεξής ΕΡΜΗΣ) (μέτοχοι των οποίων είναι η εταιρεία MEL ENTERPRISES και ο Γ. Κίκιζας) και με τις από 17.11.1998 και 16.11.1998 αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων τους τις μετονόμασαν, την μεν πρώτη σε ΜΙΡΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟΜΑΤΑΣ και τη δεύτερη σε ΚΙΚΙΖΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εφεξής ΚΙΚΙΖΑΣ). Η τελευταία θα απορροφήσει τον κλάδο ζυμαρικών της διασπώμενης εταιρείας ΜΕΛΙΣΣΑ – ΚΙΚΙΖΑΣ, συγκέντρωση η οποία θα γνωστοποιηθεί κατά δήλωση των εταιρειών σύμφωνα με το άρθρο 4α του ν. 703/77, όπως ισχύει.

A.3. Στις 20.11.1998, μεταξύ αφενός της κυπριακής εταιρείας MEL ENTERPRISES, αφετέρου της εταιρείας ΕΛΑΪΣ ΑΕ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (εφεξής ΕΛΑΪΣ) και εκ τρίτου των Γεωργίου Κίκιζα, Κωνσταντίνας Κίκιζα, Μαρίας Κίκιζα, ΜΕΛΙΣΣΑ–ΚΙΚΙΖΑΣ, EUROPEAN, ΕΡΜΗΣ, υπογράφηκε «Συμφωνία – Πλαίσιο» κατά την οποία η εταιρεία ΕΛΑΪΣ θα εξαγοράσει την εταιρεία ΜΙΡΟ η οποία θα έχει απορροφήσει τον βιομηχανικό κλάδο τομάτας της διασπώμενης εταιρείας ΜΕΛΙΣΣΑ–ΚΙΚΙΖΑΣ. Τελική ημερομηνία ολοκλήρωσης της εξαγοράς ορίσθηκε η 30.4.1999 υπό την αναβλητική αίρεση της έγκρισής της από την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

B.1. Σύμφωνα με τα παραπάνω πραγματοποιούνται δύο διαδοχικές συγκεντρώσεις. Κατά την πρώτη συγκέντρωση η εταιρεία ΜΕΛΙΣΣΑ–ΚΙΚΙΖΑΣ διασπάται και τον κλάδο τομάτας απορροφά η εταιρεία ΜΙΡΟ. Κατά τη δεύτερη συγκέντρωση η εταιρεία ΜΙΡΟ εξαγοράζεται

εξολοκλήρου από την εταιρεία ΕΛΑΪΣ. Ως προς τις συμμετέχουσες στις δύο συγκεντρώσεις επιχειρήσεις από τα στοιχεία του φακέλλου προκύπτουν τα ακόλουθα :

B.2α. Η εταιρεία ΜΕΛΙΣΣΑ–ΚΙΚΙΖΑΣ ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1969 και δραστηριοποιείται στην παραγωγή και εμπορία ζυμαρικών και προϊόντων τομάτας στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Τον Ιανουάριο του 1992 απορρόφησε την εταιρεία ΠΕΛΑΡΓΟΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΜΑΤΑΣ. Το 55% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας κατέχουν οι Γεώργιος Α. Κίκιζας, Κωσταντίνα Κίκιζα και Μαρία Α. Κίκιζα, ενώ το υπόλοιπο 45% κατέχει (από την 4.3.1998), η κυπριακή εταιρεία MEL ENTERPRISES. Όσον αφορά τα προϊόντα τομάτας, η εταιρεία παράγει, εμπορεύεται και εξάγει τοματοπολτό με το σήμα «Πελαργός» καθώς και ελαφρά συμπυκνωμένο χυμό τομάτας ο οποίος διατίθεται στο λιανεμπόριο με το εμπορικό σήμα «Pummaro». Επίσης η εταιρεία προμηθεύεται από τρίτους ψιλοκομμένο και ολόκληρο αποφλοιωμένο τοματάκι. Το ψιλοκομμένο τοματάκι κυκλοφορεί με το σήμα «Pummaro» ενώ το ολόκληρο αποφλοιωμένο τοματάκι διακινείται με το σήμα «Πελαργός». Επιπλέον η εταιρεία εισάγει την κέτσαπ (ketchup) «Pummaro» από τον οίκο Amora Danon, καθώς και έτοιμες σάλτσες σε μικρές ποσότητες.

Ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών της εταιρείας ΜΕΛΙΣΣΑ-ΚΙΚΙΖΑΣ το έτος 1997 ανήλθε στο ποσό των 14.700.618.697 δρχ. ή 47.663.512 ECU, ενώ ο κύκλος εργασιών της στην ελληνική αγορά το ίδιο έτος ανήλθε σε 11.960.439.000 δρχ. ή 38.779.084 ECU εκ των οποίων ποσό 5.499.716.000 δρχ. ή 17.831.615 ECU προήλθε από πωλήσεις των προϊόντων τομάτας.

B.2β. Η εταιρεία ΜΙΡΟ, όπως μετονομάσθηκε από 17.11.1998 η εταιρεία EUROPEAN (η οποία ασχολείται αποκλειστικά με έρευνες αγοράς) ανήκει από 15.11.98 στην εταιρεία MEL ENTERPRISES κατά ποσοστό 99,5% και στον Γ. Κίκιζα κατά ποσοστό 0,5%. Μετά τη διάσπαση της ΜΕΛΙΣΣΑ–ΚΙΚΙΖΑΣ θα απορροφήσει τη δραστηριότητα τομάτας της εταιρείας με σκοπό την παραγωγή και εμπορία προϊόντων τομάτας.

Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας, για το έτος 1997, ο οποίος προήλθε από δραστηριότητες (έρευνες αγοράς) της EUROPEAN, ανήλθε σε 10.797.060 δρχ. ή 35.007 ECU.

B.2γ. Η εταιρεία ΚΙΚΙΖΑΣ, όπως μετονομάσθηκε από 16.11.1998 η εταιρεία ΕΡΜΗΣ (η οποία ασχολείται με την παροχή υπηρεσιών οδικών μεταφορών), ανήκει από 15.11.98 στον Γεώργιο Κίκιζα κατά ποσοστό 99,76% και στην εταιρεία MEL ENTERPRISES κατά ποσοστό 0,24%. Μετά τη διάσπαση της ΜΕΛΙΣΣΑ–ΚΙΚΙΖΑΣ θα απορροφήσει τον κλάδο ζυμαρικών της εταιρείας, με σκοπό την παραγωγή και εμπορία αυτών. Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας για το έτος 1997, ο οποίος προήλθε από δραστηριότητες της εταιρείας ΕΡΜΗΣ, ανήλθε σε 64.757.811 δρχ. ή 209.963 ECU.

B.2δ. Η κυπριακή εταιρεία MEL ENTERPRISES συστήθηκε την 18.2.1998, με αντικείμενο δραστηριότητας την «διεξαγωγή εμπορικών επιχειρήσεων πάσης φύσεως εις οιοδήποτε μέρος του κόσμου, διεξαγωγή εργασιών συμβούλων επιχειρήσεων, συμβούλων διοικήσεως και συμβούλων αναπτύξεως, διεξαγωγή εργασιών εταιρείας επενδύσεως και η προς τον σκοπόν αυτόν απόκτησις και κατοχή μετοχών οπουδήποτε συσταθείσης ή διεξαγούσης εργασίας εταιρείας κλπ.». Στις 4 Μαρτίου 1998, η εταιρεία εξαγόρασε το 45% του μετοχικού κεφαλαίου της ΜΕΛΙΣΣΑ-ΚΙΚΙΖΑΣ, ποσοστό το οποίο έως την ημερομηνία αυτή κατείχε η ιταλική εταιρεία με την επωνυμία STAR. Από 15.11.1998 κατέχει ποσοστό 99,5% της εταιρείας ΜΙΡΟ.

B.2ε. Η ΕΛΑΪΣ είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και ανήκει στον πολυεθνικό όμιλο εταιρειών UNILEVER. Το 51,7% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας κατέχουν οι εταιρείες LIPOMA B.V.(45,65%) και UNILEVER HELLAS A.E.B.E (5,42%). Το υπόλοιπο 49% ανήκει σε διάφορους χρηματιστηριακούς μετόχους. Η εταιρεία δραστηριοποιείται στην παραγωγή και εμπορία ελαίων, λιπών και τροφίμων. Όσον αφορά τα προϊόντα τομάτας, δεν διαθέτει παραγωγική δραστηριότητα αλλά προμηθεύεται και εμπορεύεται μικρές ποσότητες κέτσαπ και σάλτσας. Συγκεκριμένα εισάγει την σάλτσα με το σήμα «RAGULETTO» και την κέτσαπ με το σήμα «CALVE». Σύμφωνα με τα στοιχεία της γνωστοποίησης, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του ομίλου UNILEVER, το οικονομικό έτος 1997 ανήλθε στο ποσό των 43.126.000.000. ECU, ενώ ο κύκλος εργασιών της εταιρείας ΕΛΑΪΣ στην ελληνική αγορά, για το ίδιο έτος, ανήλθε στο ποσό των 54.060.230.193 δρχ. ή 175.278.366 ECU.

Γ.1. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους. Ο κλάδος των προϊόντων τομάτας είναι ο οικονομικός κλάδος που εμπλέκεται στις παρούσες συγκεντρώσεις. Ειδικότερα, οι υπό κρίση συγκεντρώσεις αφορούν : α) τη (χονδρική) πώληση προϊόντων τομάτας για επαγγελματική και βιομηχανική χρήση, β) τη (λιανική) πώληση των παραπάνω προϊόντων για οικιακή χρήση.

Γ.2. Τα προϊόντα τομάτας διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες: 1) Βασικά προϊόντα τομάτας διατηρημένα με αποστείρωση ή συμπύκνωση α) τοματοπολτός, παραδοσιακό προϊόν της ελληνικής κουζίνας, το οποίο χρησιμοποιείται κυρίως από τις νοικοκυρές. Τα τελευταία χρόνια υποκαθίσταται ολοένα και περισσότερο στις προτιμήσεις των καταναλωτών από νέα προϊόντα, όπως ελαφρά συμπυκνωμένος χυμός τομάτας. Ο τοματοπολτός προσφέρεται σε διάφορους βαθμούς συμπύκνωσης και συσκευασίες ανάλογα με την χρήση του (νοικοκυριά – επιχειρήσεις και οργανισμοί μαζικής εστίασης – βιομηχανίες/ βιοτεχνίες). Είναι το κύριο και εξαγόμενο προϊόν του κλάδου, απορροφώντας το 1997 το 84,7% της συνολικής παραγωγής τοματοειδών στην Ελλάδα. β) αποφλοιωμένη τομάτα, που διατίθεται σε δύο μορφές ψιλοκομμένη και ολόκληρη και σε διάφορες συσκευασίες, κάλυψε δε το έτος 1997 το 7,52% της συνολικής παραγωγής η ψιλοκομμένη και το 4,53% η ολόκληρη. γ) χυμός τομάτας (i) φυσικός και (ii) ελαφρά συμπυκνωμένος που κάλυψε το 1997 το 3,19% της συνολικής παραγωγής. 2) Κέτσαπ και ημιέτοιμες / έτοιμες σάλτσες τομάτας. Η σάλτσα κέτσαπ αποτελείται από συμπύκνωμα τομάτας τουλάχιστον 16% και καρικεύματα και διατίθεται στον τελικό καταναλωτή σε γυάλινα ή πλαστικά μπουκάλια. Η αγορά κέτσαπ και έτοιμων σαλτσών στην Ελλάδα δεν θεωρείται ιδιαίτερα ανεπτυγμένη. Τα προϊόντα αυτά είναι κυρίως εισαγόμενα. Στην αγορά λιανικής πώλησης θα συμπεριλαμβάνεται και η φρέσκια τομάτα η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί εναλλακτικά ή σε συνδυασμό με τα παραπάνω προϊόντα για μαγειρική χρήση.

Στην υπό κρίση υπόθεση, η αγορά χονδρικής πώλησης θα μπορούσε να θεωρηθεί ξεχωριστή αγορά από αυτή της λιανικής πώλησης λόγω της διαφορετικής χρήσης, τιμής και τρόπου διανομής των προϊόντων, ενώ ορισμένα από τα παραπάνω προϊόντα όπως κέτσαπ και ημιέτοιμες/έτοιμες σάλτσες, θα μπορούσαν και αυτά να θεωρηθούν ξεχωριστές αγορές. Στην παρούσα υπόθεση όμως παρέλκει η ακριβής οριοθέτηση της αγοράς δεδομένου ότι σε κάθε περίπτωση, ο ανταγωνισμός δεν θα περιοριζότο σημαντικά.

Γ.3. Ως σχετική γεωγραφική αγορά, στην οποία οι συμμετέχουσες στις υπό κρίση συγκεντρώσεις επιχειρήσεις πωλούν τα προϊόντα τους υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού θεωρείται αυτή του συνόλου της ελληνικής επικράτειας.

Α.1. Ο κλάδος των προϊόντων τομάτας αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς της Ελληνικής Οικονομίας και καταλαμβάνει την δεύτερη θέση, από άποψη παραγωγής τοματοπροϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μετά την Ιταλία.

Ο κλάδος χαρακτηρίζεται από έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό και μικρή εισαγωγική διείσδυση. Στηρίζει την εγχώρια αγροτική παραγωγή και αποτελεί σημαντική πηγή συναλλάγματος. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο απασχολούνται κατά κύριο λόγο με την πρώτη μεταποίηση και παραγωγή τοματοπολτού και σε μικρότερη κλίμακα με την παραγωγή τελικών προϊόντων. Ο τοματοπολτός είναι το κυριότερο εξαγόμενο προϊόν και προορίζεται σε επιχειρήσεις του εξωτερικού για δεύτερη μεταποίηση. Πελάτες των ελληνικών βιομηχανιών αποτελούν οι εταιρείες ειδών διατροφής, οι οποίες χρησιμοποιώντας ως πρώτη ύλη τον τοματοπολτό, παράγουν τελικά προϊόντα όπως κέτσαπ και σάλτσες τομάτας.

Η παραγωγή και επεξεργασία της βιομηχανικής τομάτας υπόκειται σε περιορισμούς από την Ε.Ε. για την προστασία και στήριξη της παραγωγής. Κάθε χρόνο καθορίζονται ποσοστώσεις από την Ε.Ε. για το μέγεθος παραγωγής και επεξεργασίας τομάτας σε κάθε χώρα. Στη συνέχεια το Υπουργείο Γεωργίας καθορίζει την ποσότητα που θα παράγει κάθε επιχείρηση, η οποία υπολογίζεται με βάση το μέσο όρο παραγωγής της προηγούμενης τριετίας. Η παραγωγή της Ελλάδας υπερβαίνει συχνά την ποσόστωση. Η υπέρβαση αυτή είναι συνάρτηση των καιρικών συνθηκών και της διεθνούς κατάστασης στην αγορά. Οι νέες μεταποιητικές επιχειρήσεις δικαιούνται κατανομής βιομηχανικής τομάτας που σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανονισμούς ανέρχεται στο 2%.

Η συνολική επιδοτούμενη παραγωγή της Ελλάδας την περίοδο 1.7.1997-30.6.1998 ανέρχεται σε 1.048.931 τόνους οι οποίοι κατανέμονται στις 53 βιομηχανίες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο. Το 1994 οι βιομηχανίες αυτές ανέρχονταν σε 40. Η εταιρεία με την μεγαλύτερη κατανομή είναι η ΚΩΠΑΪΣ (αποκλειστικός αντιπρόσωπος στην Ελλάδα της πολυεθνικής εταιρείας HEINZ). Η συμμετέχουσα εταιρεία ΜΕΛΙΣΣΑ από άποψη κατανομής κατέχει την έβδομη (7^η) θέση.

Α.2. Τα μερίδια που κατέχουν οι συμμετέχουσες στις υπό εξέταση συγκεντρώσεις επιχειρήσεις καθώς και οι ανταγωνιστές τους στο σύνολο της αγοράς, στη λιανική και χονδρική πώληση αλλά και στις επιμέρους κατηγορίες τοματοπροϊόντων το έτος 1997 είχαν ως ακολούθως:

Εταιρείες	Χονδρική (μαζ.εστίασης-βιομηχανία)	Λιανική (το σύνολο των προϊόντων)	Φυσικός/συμπυκν. χυμός/τοματοπολτός/αποφλ. τομάτα	Ketchup	Σάλτσες	Πωλήσεις Χονδρικής – Λιανικής
1. ΜΕΛΙΣΣΑ	5,71%	32,64%	39,63%	3,98%	5,56%	27,30 %
2. ΕΛΑΪΣ	-	1,23%	-	0,91%	16,00%	0,99 %
3. ΜΙΣΚΟ	μ.δ.	3,80%	4,60%	0,60%	0,20%	
4. ΣΤΕΛΛΑ	μ.δ.	5,46%	6,80%	-	-	
5. ΚΥΚΝΟΣ	μ.δ.	17,25%	19,04%	15%	0,48%	

Εταιρείες	Χονδρική (μαζ.εστίασης- βιομηχανία)	Λιανική (το σύνολο των προϊόντων)	Φυσικός/ συμπυκν. χυμός/ τοματοπολτός/ αποφλ. τομάτα	Ketchup	Σάλτσες	Πωλήσεις Χονδρικής – Λιανικής
6.ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ	μ.δ.	9,4%	10,01%	10,72%	-	
7. KNORR	μ.δ.	6,3%	-	11%	69,7%	
8. Λοιποί		23,92%	19,92%	57,79%	8,06%	
Συν. Πωλήσεις σε χιλ. Δρχ.	5.367.040	21.673.001	17.357.705	2.804.010	1.511.226	27.040.041
Αθρ. μερίδιο συμμετεχουσών	5,71%	33,87%	39,63%	4,89%	21,56%	28,29 %

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι το συνολικό μερίδιο των συμμετεχουσών στις συγκεντρώσεις εταιρειών ανέρχεται στο σύνολο της αγοράς σε 28,29%, στην χονδρική πώληση στο 5,71% (5,71% ΜΕΛΙΣΣΑ, 0% ΕΛΑΙΣ) και στη λιανική στο 33,87% (32,64% ΜΕΛΙΣΣΑ, 1,23 % ΕΛΑΙΣ).

Τα παραπάνω μερίδια, δεν περιλαμβάνουν τις πωλήσεις φρέσκιας τομάτας λόγω έλλειψης στοιχείων αλλά μόνο τα τυποποιημένα προϊόντα.

Δ.3. Η αγορά προϊόντων τομάτας βρίσκεται σε φάση ωριμότητας δεδομένου ότι η ζήτηση είναι σταθερή τα τελευταία χρόνια και εκτιμάται ότι δεν θα παρουσιάσει αξιόλογες μεταβολές διότι τα διατροφικά πρότυπα έχουν παραμείνει σχετικά σταθερά. Δυνατότητες ανάπτυξης της κατανάλωσης υπάρχουν μόνο στην Ανατολική Ευρώπη, καθώς και σε ηπείρους που παρουσιάζουν χαμηλό δείκτη ανάπτυξης.

Η είσοδος επιχειρήσεων ως παραγωγών ρυθμίζεται από το υπάρχον σύστημα κατανομής της επιδοτούμενης τομάτας που επιβάλλει η Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σύστημα αυτό προβλέπει ότι οι νέες επιχειρήσεις μπορούν να λάβουν κατά τον χρόνο εμφάνισης τους το 2% της Εθνικής Κατανομής. Πέραν του συστήματος κατανομής της επιδοτούμενης τομάτας και της αυτονόητης προϋπόθεσης ότι τα προϊόντα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζει η ελληνική νομοθεσία (Κώδικας Τροφίμων και Ποτών, άρθρα 124 και 41 παρ.14) για τα τρόφιμα και τα προϊόντα τομάτας, δεν υπάρχουν άλλοι νομικοί περιορισμοί. Περιορισμοί με την μορφή τεχνολογικών φραγμών εισόδου δεν υπάρχουν, η δε έρευνα και η ανάπτυξη στα βασικά προϊόντα τομάτας είναι περιορισμένης σημασίας.

Η είσοδος στην αγορά των προϊόντων τομάτας, όσον αφορά την αγορά των σούπερ μάρκετ και παντοπωλείων, είναι κυρίως συνάρτηση της αποδοχής του προϊόντος από τις επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου και τους όρους που αυτές θέτουν για να δεχθούν προϊόντα στα ράφια τους.

Ε.1. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 εδάφ. β του ν. 703/77 όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων.

Η διάσπαση της εταιρείας ΜΕΛΙΣΣΑ-KIKΙΖΑΣ με απορρόφηση από τη ΜΙΡΟ του ενός εκ των δύο βιομηχανικών κλάδων της διασπώμενης εταιρείας και συγκεκριμένα του κλάδου τομάτας, αποτελεί συγκέντρωση κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ.2α του ν.703/77, όπως ισχύει και επομένως υπόκειται στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου αυτού.

Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ. 1 του ν. 703/77 όπως ισχύει, δεδομένου ότι καλύπτεται τουλάχιστον η μία εκ των δύο προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος και συγκεκριμένα αυτή του μεριδίου αγοράς. Η εν λόγω γνωστοποίηση κατατέθηκε εμπροθέσμως.

Με την εν συνεχεία εξαγορά της εταιρείας ΜΙΡΟ από την εταιρεία ΕΛΑΪΣ, αποκτάται ο έλεγχος της πρώτης από την δεύτερη και συνεπώς πραγματοποιείται συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ. 2β η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου αυτού.

Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ. 1 του ν. 703/77 όπως ισχύει, δεδομένου ότι καλύπτονται και οι δύο προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος. Η εν λόγω γνωστοποίηση κατατέθηκε επίσης εμπροθέσμως.

Ε.2. Σύμφωνα με το άρθρο 4γ παρ.1 του ν. 703/77, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων τμήμα της και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Από πλευράς συνθηκών ανταγωνισμού στη σχετική αγορά προϊόντων όπως οριοθετήθηκε παραπάνω και πιο συγκεκριμένα σε σχέση με το ζήτημα αν οι εν λόγω συγκεντρώσεις μπορούν να περιορίσουν σημαντικά τον ανταγωνισμό, προέκυψε ότι:

α) Όσον αφορά την πρώτη συγκέντρωση, οι συνθήκες ανταγωνισμού στην σχετική αγορά των προϊόντων τομάτας δεν θα επηρεαστούν, γιατί η εταιρεία ΜΙΡΟ που θα απορροφήσει τον κλάδο τομάτας μέχρι την πρόσφατη απόκτηση της (15.11.1998) από την MEL ENTERPRISES, ασχολούμενη μόνο με έρευνες αγοράς, είχε μηδενική δραστηριότητα στον εν λόγω κλάδο.

β) Όσον αφορά την δεύτερη συγκέντρωση, στο σύνολο της αγοράς των προϊόντων τομάτας το αθροιστικό μερίδιο των συμμετεχουσών εταιρειών ανέρχεται σε ποσοστό 28,29% (ΜΙΡΟ 27,30% και ΕΛΑΪΣ 0,99%).

Στα βασικά δε προϊόντα (φυσικός/ελαφρά συμπυκνωμένος χυμός τομάτας, τοματοπολτός, αποφλοιωμένη/ψιλοκομμένη τομάτα) δεν θα προκύψει άθροιση μεριδίου αγοράς, ούτε θα διαφοροποιηθούν σημαντικά οι συνθήκες ανταγωνισμού, διότι το μερίδιο της ΜΙΡΟ (μετά την ολοκλήρωση της διάσπασης /απορρόφησης) θα περιέλθει στην εξαγοράζουσα εταιρεία ΕΛΑΙΣ η οποία δεν διαθέτει παραγωγική και εμπορική δραστηριότητα στα προϊόντα αυτά.

Όσον αφορά τα υπόλοιπα προϊόντα τα οποία ανήκουν στην κατηγορία της δεύτερης μεταποίησης, δηλ. τις σάλτσες κέτσαπ και τις ημιέτοιμες/έτοιμες σάλτσες τομάτας, τόσο η ΕΛΑΙΣ όσο και η ΜΙΡΟ (μετά την ολοκλήρωση της διάσπασης/απορρόφησης) προμηθεύονται και εμπορεύονται μικρές ποσότητες. Στα εν λόγω προϊόντα θα προκύψει μια μικρή αύξηση μεριδίου η οποία όμως δεν είναι ικανή να επηρεάσει σημαντικά τις συνθήκες ανταγωνισμού δεδομένου ότι στην αγορά λιανικής πώλησης εμφανίζονται 60 περίπου μάρκες κέτσαπ και ένας αρκετά ικανοποιητικός αριθμός σαλτσών.

Λαμβανομένου επιπλέον υπόψη ότι: α) στον εν λόγω κλάδο δραστηριοποιείται μεγάλος αριθμός ελληνικών και αλλοδαπών εταιρειών με επώνυμα προϊόντα και με μεγάλη χρηματοοικονομική ισχύ όπως η εξαγοράζουσα. Σημειώνεται ότι οι μεγαλύτερες διεθνώς παραγωγικές εταιρείες προϊόντων τομάτας όπως οι HEINZ, CIRIO, DEL MONTE, BARILLA, PARMALAT, UNCLE BEN'S δραστηριοποιούνται και στην ελληνική αγορά και β) στο άμεσο μέλλον, η πολυεθνική εταιρεία NESTLE πρόκειται να δραστηριοποιηθεί στην ελληνική αγορά, στα εν λόγω προϊόντα, ενώ δεν αποκλείεται η έλευση και άλλων μικρότερων, προκύπτει ότι, με τις υπό κρίση συγκεντρώσεις δεν θα μεταβληθούν σημαντικά οι συνθήκες ανταγωνισμού στην σχετική αγορά των προϊόντων τομάτας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

1. Αποφασίζει, λόγω συνάφειας του αντικειμένου, τη συνεκδίκαση των από 2.12.1998 και 31.12.1998 γνωστοποιηθεισών, σύμφωνα με το άρ. 4β του ν.703/77, όπως ισχύει, συγκεντρώσεων των εταιρειών α) ΜΕΛΙΣΣΑ-ΚΙΚΙΖΑΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, β) ΜΙΡΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟΜΑΤΑΣ και γ) ΕΛΑΪΣ Α.Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, κατά τις οποίες η δεύτερη εταιρεία απορροφά τον κλάδο τομάτας της πρώτης και στη συνέχεια εξαγοράζεται στο σύνολό της από την τρίτη.

2. Αποφαινεται ότι δεν συντρέχει κατά νόμο λόγος απαγόρευσης των ως άνω συγκεντρώσεων, δεδομένου ότι δεν αναμένεται να περιορίσουν σημαντικά τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές τις οποίες αφορούν.

Η απόφαση εκδόθηκε την 18η Φεβρουαρίου 1999.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάξας την Απόφαση

Σταύρος Αργυρόπουλος

Λεωνίδας Νικολούζος

Η Γραμματέας

Αλεξάνδρα - Μαρία Ταραμπίκου